

Een bi-zon-der jaar

door Carel de Goeij

Als je als gemeente maar lang genoeg stil blijft zitten, kom je vanzelf wel weer in de sociale voorhoede terecht, vooral in een land dat zo woelt en tiert als het onze in de afgelopen jaren. Nederland is nog altijd de weg kwijt en wendt zich in vertwijfeling tot traditionele deugden en oude zekerheden - reddingsboeien in een verwarrende werkelijkheid. Dat maakt het hedendaagse Kampen - bolwerk van die traditionele deugden en oude zekerheden - tot zo'n interessante plek. Je ziet het in de ogen van toeristen en andere bezoekers: Ha! Hier weten ze nog hoe het hoort. Hier heeft dat verderfelijke libertinisme en hyperindividualisme nog geen onherstelbare schade aangericht. Hier is de gemeenschapszin nog niet uiteengereten. Hier is nog rust en aandacht voor elkaar.

Het kan verkeren: Kampen als vaandeldrager van de huidige tijdgeest, die kosmopolitisme en vrijzinnigheid verfoeit en provincialisme en morele behoudzucht omarmt. Kampen is gewoon zichzelf gebleven, maar omdat de rest van Nederland zo in verwarring is, verkrijgt de stad in de beeldvorming een heel andere statuus. Behoudzucht en traditionalisme zijn 'in' en dus ook Kampen. Onze stad is er altijd goed in geweest de grote boze buitenwereld op een afstandje te houden - en nu ook de rest van het land in z'n schulp kruipt, krijgt Kampen iets van een rolmodel, een plek waar je een voorbeeld aan kunt nemen. Niet langer dicteert men in de Amsterdamse grachtengordel de maatschappelijke marsroute, nee, men gaat dáár te rade, waar gemeenschapszin en traditionele waarden en normen nog bloeien. En waar is dat? Juist, in Kampen.

Eerst het referendum over de Europese Grondwet en daarna de Tweede Kamerverkiezingen van eind november brachten aan het licht wat we hier in Kampen al lang weten - namelijk dat de begin-21ste-eeuwse Nederlander maar een beperkte hoeveelheid Europeanisering en globalisering kan verdragen. Als reactie op onoverzichtelijkheid en onmacht verlangt hij naar eigenheid, binding en gemeenschapszin, op hun plek gehouden met solide morele ankers. Wég met die grote, enge wereld. Alleen de partijen die zich schaarden achter dat banier - SP, ChristenUnie, de club van Geert Wilders en, vooruit, ook de Partij voor de Dieren - wisten het electoraat te bezielen.

Mag het electoraat landelijk stevig op drift zijn geraakt, bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart bleven in Kampen de oude partijvoorkeuren intact - geheel in lijn met het fenomeen dat de rest van het land op z'n kop staat, maar dat het alhier *business as usual* is. De uit diverse fracties in het nieuwe Gemeente Belang Kampen bijeengeklonterde populisten behielden hun aanhang - een ander populistisch breekijzer (KIJK op Kampen, rond 'good old' Henk Krans) vermocht geen potten te breken. ChristenUnie en SGP bleven stabiel en de PvdA had geluk dat het de sociaaldemocraten landelijk zo voor de wind ging, waardoor ze in Kampen geen zetelverlies leden. Iets waar ze door een krakkemikkige aanloop naar de verkiezingen wel voor hadden moeten vrezen. Het CDA kreeg een tik: een zetel minder en de op een onverkiesbare plaats gezette Cor Adema via een groot aantal voorkeursstemmen toch terug in de fractie. GroenLinks haalde net genoeg stemmen voor twee zetels, iets wat iedereen Edy Prick meer dan van harte gunde.

De grootste verrassing kwam na de verkiezingen. Na een stroeve 'informatie' rolde er plots, tot verrassing van velen, een coalitie zonder het CDA uit - tot ontsteltenis van de christendemocraten die bij voorbaat hadden gerekend op deelname aan het college en al voor de verkiezingen met een eigen wethouderskandidaat naar voren waren gekomen.

Vaak is - en wordt - er hard en onheus gelachen om het als benepen gekwalificeerde kleinburgerdom in een stadje als Kampen. Als Staphorst op slot was geweest, goeie kans dat Ali B. z'n vuurwerk op een zondagsnamiddags Markeresplein of Koornmarkt had moeten afsteken. Maar het besmukte berouw van de zanger aan het adres van de Staphorsters liet al zien dat de tijdgeest wat wars begint te raken van randstedelijke provocaties tegen provinciale boeren - en dat de sympathie verschuift van grootstedelijk libertinisme naar provinciaalse gemeenschapszin en nostalgische hunkeringen - juist, daar waar we in Kampen zo goed in zijn.

De strijd om de voormalige palingrokerij van Van Heerde in Brunnepe is daar een mooi voorbeeld van. Het pandje dreigt te sneuvelen voor de nieuwbouw van Mateboer op het Berk-terrein en een flink aantal Brunnepers, gesteund door diverse raadsleden, klampt zich vast aan de palingrokerij als een drenkeling aan een stuk wrakhout. Hun impliciete boodschap is duidelijk: tot hier en niet verder - in Kampen is al genoeg geslachtofferd op het altaar van de Vooruitgang.

Je zag dat ook in al het tumult om de huisartsenpost. Even los van alle rationele bezwaren tegen de teloorgang van een eigen Kamper huisartsenzorg

tijdens avond, nacht en weekend: in het verlangen naar een eigen huisartsenpost weerspiegelde zich de woede en het verdriet om het verdwijnen van de traditionele huisarts die 24 uur per dag klaar staat en het levensverhaal van al z'n patiënten van haver tot gort kent.

Ander voorbeeld: de voorgestelde verlichting boven de nieuwe steentjes in de Oudestraat - eindelijk werd er afgelopen najaar een begin gemaakt met het leggen daarvan - zette de stekels van veel Kampenaren recht overeind. Prompt legden de voorgestelde moderne armaturen boven het midden van de straat het loodje tegen een nieuwe generatie lantaarnpalen, minstens even barokkig en doordrenkt van nostalgie als de oude lichtgevers. Anton Pieck blijkt nog altijd de favoriete vormgever van de meeste Kampenaren. Moderne contrasten worden nog steeds meer als een smet op het monumentale erfgoed gezien in plaats van een sprankelende verrijking. Het maken van plannen voor de toekomstige inrichting van stad en ommeland blijft daardoor - maar dat is geen verrassing - een kwestie van omzichtig manoeuvreren. Nóg omzichtiger, want de ruk van de tijdgeest naar behoudzucht en traditionalisme noopt tot voorzichtigheid en kleine stappen.

Wat dat betreft is het eigenlijk een godswonder dat de plannen voor de herinrichting van de zuidelijke IJsseldelta - de bypass en duizenden woningen over de Zwartendijk heen - zich zo vitaal houden. Dat is voor een belangrijk deel te danken aan het subtiele gepolder van gedeputeerde Theo Rietkerk en in zijn kielzog nieuwbakken wethouder Bert Boerman. Ze realiseren zich donders goed dat een plan van deze omvang alleen kans van slagen heeft als ze niet te ver voor de Kamper burgerij uitlopen.

En dan nog - op GroenLinks na hebben alle raadsfracties zich gecommitteerd aan bouwen over de Zwartendijk heen, maar ik ben benieuwd hoe het zal gaan als er politieke boter bij de vis gevraagd wordt. Tussen ja zeggen en ja doen gaapt er in Kampen vaak een flinke kloof.

GroenLinks mobiliseert de sluimerende onvrede onder de bevolking over het in bebouwing brengen van het gebied over de Zwartendijk heen. Net als de palingrokerij zou het verzet tegen deze forse uitbreiding van de stad wel eens rabiate vormen kunnen aannemen. Of geldt in dit geval toch weer de oude wet dat hoe groter de afstand tot de binnenstad, hoe lauwer de nostalgisch getoonzette oprispingen tegen verandering?

Kampen mag zich dan gedragen voelen door de reactionaire wind die momenteel door ons land waait, dat is geen reden voor zelfgenoegzaamheid en afzijdigheid. Zo simpel laat de grote buitenwereld zich niet wegdrucken, noch in Nederland noch in Kampen. Europa, globalisering en het

samenwonen met nieuwe Nederlanders uit vele andere culturen *are here to stay* en ook in Kampen zal dat te merken zijn.

Ook mèt palingrokerij en mèt lantaarns op de Oudestraat zal de 21ste eeuw zich in Kampen doen gevoelen.

Neem bijvoorbeeld de Hanzelijn, waarvoor de bouw van de tunnel onder het randmeer eind van het jaar begonnen is. De nieuwe spoorlijn - in 2012 moeten de eerste treinen rijden - maakt voorgoed een eind aan een Kampen dat zich achter de IJssel veilig waant voor alle strapatsen van de boze buitenwereld.

Daarom: in Kampen wordt ook komend jaar weer heel bi-zon-der, en dát wordt het!